Čís. 393 dis.

Na neprodlužitelné lhůtě k ohlášení po případě i k provedení odvolání z nálezu kárné rady, stanovené v § 48 kár. stat., nemůže nic změniti žádost obviněného, aby mu byly zaslány k nahlédnutí spisy a udělena lhůta k provedení odvolání.

Nejvyšší soud jako kárný soud odvolací přezkoumá kárný nález k odvolání byť i jen (včas) ohlášenému.

(Rozh. ze dne 9. prosince 1939, Ds II 26/39.)

Nejvyšší soud jako soud odvolací v kárných věcech advokátů a kandidátů advokacie nevyhověl odvolání obviněného advokáta z nálezu kárné rady advokátní komory, jímž byl obviněný uznán vinným kárným přečinem zlehčení cti a vážnosti stavu.

Odůvodnění:

Obviněný ohlásil v neprodlužitelné lhůtě § 48 kárného statutu odvolání, opominul však v této lhůtě uvésti také skutečnosti, které by je mohly opodstatniti; na věci nemění ničeho, že obviněný žádal zároveň o zaslání spisů k nahlédnutí a o udělení lhůty k provedení odvolání. Poněvadž nejvyšší soud jako soud odvolací v kárných věcech advokátů a kandidátů advokacie rozhoduje podle § 50, prvý odstavec kárného statutu o odvolání, které podal obviněný z nálezu, uloživšího mu jen peněžitou pokutu, bez ústního přelíčení, nemá obviněný již možnosti, aby toto své opominutí napravil. Leč to nemá pro obviněného nepříznivých následků, poněvadž kárný soud odvolací přezkoumává kárný nález podle obsahu spisů (§ 50, prvý odstavec kárného statutu), jakmile mu byly podle § 48, druhý odstavec kárného statutu po uplynutí lhůty stanovené k provedení odvolání předloženy kárnou radou k rozhodnutí. Přezkoumav napadený nález, vychází kárný soud odvolací ze skutkových zjištění kárné rady, která splnila povinnost uloženou jí v § 38 kárného statutu, nemá příčiny na těchto zjištěních něco měniti a neshledává, že by posouzení kárné rady bylo vadné a neodpovídalo zákonu. Odvolání nemohlo proto býti vyhověno.

Čís. 394 dis.

Advokát, který nevzdav se advokacie přijme a zastává stálé, s pevným platem spojené místo tajemníka velké firmy, při jehož nastoupení se zavázal, že věnuje firmě všechny své síly, že nepřijme nových věcí, a že neodmítne provésti právní věci, které firma určí, porušuje povinnosti povolání a zlehčuje čest a vážnost stavu.

(Rozh. ze dne 16. prosince 1939, Ds I 17/39.)

Nejvyšší soud jako soud odvolací v kárných věcech advokátů a kandidátů advokacie uznal o odvolání obviněného advokáta z nálezu kárné rady advokátní komory, jímž byl obviněný uznán vinným kárným přečinem porušení povinností povolání a zlehčení cti a vážnosti stavu a odsouzen za to podle § 12, písm. d) kárného statutu k trestu škrtnutí z listiny advokátů, takto právem:

Odvolání z výroku o vině se zamítá.

Naproti tomu se vyhovuje odvolání z výroku o trestu a kárný trest uložený obviněnému kárným soudem první stolice se mění tak, že se mu podle § 12, písm. c) kárného statutu ukládá trest zastavení výkonu advokacie na tři měsíce.

Důvody:

Odvoláním zůstává nedotčeno zjištění kárného nálezu, že obviněný, ačkoliv je dosud zapsán (od 2. ledna 1937) v listině advokátů a výkonu advokacie se nevzdal, je současně od 1. září 1937 v trvalém služebním poměru u n-ských akciových pivovarů jako tajemník za pevný měsíční plat a novoročné, že jeho služební povinností je vyřizovati přidělenou právní agendu firmy jejím jménem a na její účet v kancelářských místnostech firmy a s pomocí jejích zaměstnanců, při čemž jest též povinen dodržovati úřední hodiny.

Pokud odvolání napadá další zjištěný děj, že se obviněný přihlásil do služeb pivovaru na insert, že podle ujednání nesmí přijímati nových klientů a že při vyřizování správních a právních věcí firmy je nucen se říditi příkazy svého zaměstnavatele, jsou výtky odvolání bezdůvodné. Nehledíc k vlastnímu doznání obviněného, že akciové pivovary hledaly inserátem právníka s advokátní zkouškou k vyřizování své právní agendy, opírají se uvedená zjištění, odvoláním napadená, vesměs o svědeckou výpověď vedoucího ředitele n-ských akciových pivovarů P., jak je zapsána v protokole o ústním řízení, že se na uveřejněný insert hlásilo třiačtyřicet uchazečů, mezi nimi také obviněný, s nímž pak bylo jednáno, a že s ním bylo po udělení uvedeného tajemnického místa podle instrukcí předsedy správní rady dohodnuto, že nyní věnuje veškeré své síly pivovaru; bylo mu sice dovoleno, aby dokončil staré, již rozdělané svoje věci (t. j. případy vedené jím jako advokátem), nesmí však již přijímati věcí nových a není též podle onoho ujednání oprávněn odmítnouti provedení právní věci, na které se usnesla správní rada. Dospívá-li proto kárná rada za tohoto stavu věci ke konečnému skutkovému závěru, že je obviněný advokát přijetím onoho tajemnického místa za zjištěných podmínek v závislém podřízeném služebním postavení, jest to jen logickým zhodnocením skutečností, které byly potvrzeny svědkem P., a které nejsou odvoláním nikterak vyvráceny.

Bezvadné jsou však též právní závěry kárného nálezu, že postavení toho druhu zabraňuje obviněnému vykonávati a uplatňovati práva, která advokátovi přiznává advokátní řád v §§ 8 a násl. a že jest též v rozporu s jeho povinnostmi. Jest podstatný rozdíl mezi odvoláním zdůrazňova-

ným právem advokáta (§ 10 adv. ř.) na svobodnou volbu klientů, právem odmítnouti právní zastupování určité věci, a mezi smluvním jeho závazkem, jímž se výslovně vzdává práva zastupovati podle svého povolání kteroukoliv stranu ve věcech soudních a mimosoudních, veřejných i soukromých kromě strany jediné, to jest oné, u níž právě přijal své služební postavení a pro niž vyhrazuje veškeré svoje síly; stejně mezi jistou závislostí advokáta na každém klientovi, jehož rozhodnutí je v podstatě vždy směrodatné v otázce, zda ta která věc a zda vůbec nějaká má býti svěřena tomu či onomu projednávání — závislostí ovlivněnou ovšem a upravenou stavovskými povinnostmi, jak jsou vytýčeny v předpisech §§ 9 až 11 adv. ř. a proti nimž se advokát nesmí prohřešovati ani na výslovné přání nebo rozkaz klientův — a mezi závislostí, jíž se smluvně plně podřizuje svému zaměstnavateli (§§ 1151 a násl. všeob. obč. zák.) a vzdává se též práva odmítnouti provedení právní věci, na které se zaměstnavatel (správní rada) usnesl, byť i nedbal jeho odborného právního posudku.

Je nepochybno, že v takové osobní závislosti a služební podřízenosti, do jaké smluvně vstoupil obviněný podle vylíčení svědka P, vykonávaje ve své tajemnické funkci trvale úkoly právního konsulenta velké akciové společnosti pro její potřeby, není s hlediska morálního, právního i společenského závady. Pro osobu advokáta je však za zjištěných podmínek zaměstnání toho druhu, vyřazující jej trvale z jeho vlastního povolání, jak je upraveno předpisy advokátního řádu a z vlastního rozhodování, zcela nepřípustné, neboť se příkře rozchází s povahou a výkonem advokacie samotné. Na věci tu nic nemění obsah předpisu § 3 zák. ze dne 31. ledna 1922 č. 40 Sb. z. a n., který na rozdíl od ustanovení § 2, písm. e) téhož zákona neuvádí výkon zaměstnání, které se nesrovnává s povahou a výkonem advokacie, jako zákonný předpoklad přímého zániku práva vykonávati advokacii; rozlišování mezi překážkami zápisu do seznamu advokátů a mezi předpoklady zániku práva vykonávati advokacii nevylučuje, aby byl jednotlivý konkretní případ advokátova zaměstnání mimo vlastní výkon advokacie posuzován specielně s hlediska předpisů kárných, zda se vůbec srovnává s povahou a výkonem advokacie a zda se advokát, zvolivší si toto jiné trvalé zaměstnání, neprohřešuje v konkretním případě jak proti svým stavovským povinnostem, tak i proti cti a vážnosti advokátního stavu.

Tu pak je ve případě obviněného charakteristickým znakem jeho smluvního poměru k n-ským akciovým pivovarům jednak, že souhlasil se smluvní podmínkou druhé strany, že nesmí přijímati vůbec žádné jiné nové věci, aby takto mohl věnovati veškeré svoje síly jen pivovaru, jednak, že na se vzal závazek provésti každým způsobem ty právní věci, na kterých se usnese správní rada pivovaru, bez hledu na to, zda se tak děje v souhlase s jeho právním posudkem nebo proti němu. Tímto obsahem své služební smlouvy se však vůči svému zaměstnavateli vzdal svých základních práv a povinností plynoucích z jeho advokátského povolání: práva na svobodnou volbu klientely (§§ 8 a 10 adv. ř.) a povinnosti hájiti práv své strany (zde práv svého zaměstnavatele) proti každému ne pouze pilně a věrně, nýbrž též svědomitě, t. j. v plném souladu s vlast-

ním svým právním přesvědčením a odbornými znalostmi (§ 9 adv. ř.: ... »užíti všech prostředků, pokud to není jeho svědomí a zákonům na odpor«).

Takové rozhodnutí advokáta předpokládá však jako souběžný skutek vzdání se advokacie. Zde nesejde na tom, zda se advokát v důsledku smluvního ujednání se zvoleným zaměstnavatelem dostal in concreto do rozporu s předpisy advokátského řádu, ať již co do skutečného odmítání nových přicházejících klientů, ať co do svědomitého právního zastupování zaměstnavatele, t. j. zastupování v plném souladu s vlastním právním přesvědčením a odbornými znalostmi. Podstatným zůstává, že ho může ujednaná smlouva kdykoliv postaviti před rozhodnutí: buď porušiti zvláštní povinnosti povolání nebo závazky dobrovolně smluvně přijaté. Odvolatel se zde nemůže dovolávati rozhodnutí nejvyššího správního soudu ze dne 6. září 1929, Bohuslavova sb. č. 4891, řešivšího otázku stálého služebního poměru advokátova k určitému klientu jediné s hlediska předpisů daňových, zejména když se vůbec ani nepokouší tvrditi, že by uvedený případ, rozhodovaný nejvyšším správním soudem, vykazoval kromě přenechání advokátovy pracovní síly k zaměstnavatelově dispositi, ještě i tatáž další smluvní ujednání, jaká byla shora zdůrazněna a jež mají právě pro tuto kárnou věc rozhodný význam.

Nevyvodil-li proto obviněný, uzavřevší s n-skými akciovými pivovary zmíněnou již smlouvu, jíž vstoupil k tomuto svému zaměstnavateli v tak závislý služební poměr, že mu vůbec znemožňoval svobodný výkon advokacie, jediný možný důsledek tohoto svého rozhodnutí, t. j. nedal-li se současně vymazati ze seznamu advokátů, pak kárná rada správně usoudila, že se odvolatel svým jednáním, totiž tím, že vešel ve smluvní závislost uvedeného již rozsahu, že se vzdal základních advokátských práv a že se zavázal nedbati po případě ani předních povinností stavu, prohřešil jak proti povinnostem svého povolání, tak i proti cti a vážnosti stavu. Pro subjektivní otázky jeho provinění zůstává nerozhodným, že si náležitě neuvědomil závadnost svého postupu, neboť kdyby byl pečlivě uvážil všechny možné důsledky uzavírané smlouvy, nemohl neviděti, že mu svědomité zastávání funkce tajemníka s omezeními smluvně zdůrazněnými zabraňuje vůbec provozovati dále advokacii. Proto bylo advolání obviněného z výroku o vině zamítnuto jako bezdůvodné.

Naproti tomu bylo vyhověno odvolání z výroku o trestu. Bylo již uvedeno, že je nadále nemyslitelný výkon advokacie, zastává-li obviněný současně místo tajemníka n-ských akciových pivovarů se smluvními závazky, které na sebe vzal, a že obstarávání služeb tajemníka je vzhledem na uvedený obsah služební smlouvy zaměstnáním, které se nesrovnává s povahou a výkonem advokacie [§ 2, písm. e) zák. č. 40/1922 Sb. z. a n.]. Z toho však neplyne, že by zde bylo nutno uložiti obviněnému, zvolivšímu si takto povolání čistě úřednické, jediné trest škrnutí z listiny advokátů vůbec, jak usuzovala kárná rada. Kárný trest jest v každém případě vyměřiti jen na podkladě úvah (§ 12, posl. odst. disc. stat.) o velikosti provinění a podle škody z toho vzešlé. V souzené věci byl by trest,

napadeným nálezem vyslovený, nepochybně neúměrný odvolatelově vině, když odvolatel dosud ještě vůbec nebyl kárně trestán, zejména hledí-li se na právní důsledky takového nejvyššího kárného trestu (§ 14, druhý odst. disc. stat.) a na skutečnost, že tajemnické zaměstnání, jež si nyní zvolil, nemusí býti povahy naprosto trvalé. Poněvadž lze očekávati, že obviněný, poučen nyní o své vině, sám po bedlivé úvaze učiní konečné rozhodnutí, jak se má v budoucnosti dále zachovati, uznal nejvyšší soud vzhledem k závažnosti odvolatelova kárného provinění, vyhověv jeho odvolání z výroku o trestu, pouze na trest zastavení advokacie na dobu tří měsíců ve smyslu § 12, písm. c) disc. stat.

Čís. 395 dis.

Dospěl-li určitý konkretní případ k projednávání před kárnou radou, je jejím úkolem zkoumati veškeré jeho podstatné okolnosti s hlediska, zda se obviněný nějak v onom směru neprovinil.

Je kárným přečinem zlehčení cti a vážnosti stavu, přivodil-li advokát tím, že si pro dobu své dvouměsíční dovolené nezřídil substituta podle § 14 adv. ř., že jeho úřednice uzavřela v jeho nepřítomnosti hromadnou smlouvu o zastupování klientů osoby, zabývající se po živnostensku ochranou pojištěnců za odměnu deseti procent z vyplacené náhrady, a nevypověděl-li klientům, přijatým podle této smlouvy, plnou moc, když se vrátil z dovolené, nýbrž zastupoval-li je dále.

Advokát nesmí, nechce-li zlehčiti čest a vážnost stavu, vymáhati zaplacení svého palmárního účtu vyhrůžkou trestním oznámením.

(Rozh. ze dne 16. prosince 1939, Ds I 32/39.)

Nejvyšší soud zamítl jako soud odvolací v kárných věcech advokátů a kandidátů advokacie odvolání obviněného advokáta z nálezu kárné rady advokátní komory, pokud jím byl odvolatel uznán vinným kárným přečinem zlehčení cti a vážnosti stavu.

Z důvodů:

Není opodstatněna námitka odvolání, že kárná rada, uznavši obviněného vinným kárným přečinem zlehčení cti a vážnosti stavu spáchaným tím, že zanedbav v době své nepřítomnosti náležitý dozor na svou kancelář, přivodil, že jeho kancelářská úřednice uzavřela smlouvu o hromadném zastupování osoby, zabývající se po živnostensku ochranou pojištěnců za odměnu deseti procent z vyplacené náhrady, odsoudila prý obviněného pro skutek, pro nějž prý nebyl stíhán a jenž nebyl předmětem jednání před kárnou radou.

V odkazovacím usnesení ze dne 22. září 1938 bylo obviněnému kladeno za vinu, že jsa ve spojení s osobou zabývající se po živnostensku ochranou pojištěnců za honorář deseti procent z vyplacené náhrady, při-